

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 ft — kr.
Félévre 2 ft 50 kr.
Negyedévre 1 ft 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, reclamációk és előfizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben

A NYÁCSIK SOMA UTÓDA CÉG

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések és nyilvántartási közlemények jutányos áron vétetnek fel.

A köztisztviselőkről.

Lapunk utolsó számában „Tisztviselőink helyzete” c. alatt megjelent cikkben írója mindenestre oly tárgyat pendít meg, mely felett közérdekű voltánál fogva érdemes behatóbb eszmecserébe is bocsátkozni, s jöllehet cikkíró úr, mindjárt a bevezetésben kijelenti, hogy nincs valami különösebb alkalmosszerűsége, hogy a feltett kérdéssel most foglalkozzék: mivelhogy már is megpendítette, ezáltal actualis jellegűt őt s nem mulasztathatjuk el e tárgyra még egyszer visszatérve, egyet mást kifejtetni.

Az ügy, úgymond, a maga megoldhatatlanságával érdemes tárgya a nyilvános megbeszélésnek, s cikkíró úr taglalásában egészen odáig terjeszkedik, hogy a tisztviselőknak és egyéb ezer meg ezer szellemi állam-munkásnak helyzetével nemcsak foglalkozni kell, de azon segíteni is szükséges, mert, mint helyesen megjegyzi, nem csak számánál, de sokkal inkább hivatásánál fogva nagyfontosságú társadalmi osztály a tisztviselők és hivatalnokok egyeteme.

Most, hogy a közigazgatás államosításának kérdése szönyegre került, annak megoldása nem csupán a sajtót, de a politikai légkört egyaránt foglalkoztatja. Az eldöntendő kérdést mi is oly fontosnak, állami s társadalmi életünkre oly messze kihatónak ismerjük, hogy a legrészletesebben hozzá nem szólnanunk egy volna megsejtésével azon feladatnak, mely, mint a vidéki sajtó egyik orgánusát, bennünket kötelességszerűleg megillet.

Az új miniszterelnök maga pendítette meg a közigazgatás államosításának szükséges voltát. A mostani rendszer ezer-féle mizeriáin, hiányosságain s tökéletlen voltán változtatni kell. Ez a jelszó!

Igaz, ezt készséggel elismeri mindenki, a „Tisztviselőink helyzete” cikkírója is nagyon helyesen kifejti, hogy meg kell gondolni azt, hogy az így — rosszul javadalmazott tisztikar gondjaira az ország összes közgazdasági, közművelődési, hadügyi, közrendészeti intézményei vannak rábízva; az ország anyagi jobbléte, szellemi felvirágoztatása s a mi ezek érdekében munkával jár, mind az ilyen csekélyen javadalmazott tisztviselői kar munkás műhelyében készül és általa hajtatik végre. Bizony, bizony bámulatos türelem és megnyugvás ama hivatalnoktól ezen helyzettel szemben.

Ismétlem, hogy ezt készséggel elismerjük, azt azonban már nem, hogy az államosítás volna azon egyetlen remédium, mely a kétségtelenül fennálló mizeriákat orvosolni tudná. Sőt állítjuk, hogy azok a bajok, melyek most rideg valóságukban fennállanak,

tapasztalatlan évek, a vendégek számára örökké nyílt háztartás, a sok magasztalás a pompás konyháért, a kellemes hangulatért, a nyájasságtól olvadozó pohárköszöntők a sikerült mulatságra. És most mennyire érezte elhagyatottságát, kis fiával együtt a titkon érzett szükség körme között vergődve.

Az ajtón kopogtak. A nő megrázkódott és gondolataiból felébredve, bebocsájtá a jövevényt. Egy inasgyerek volt az, jó csomag varni való keztyűt hozott és egy pár tucsat elrontott készet is, igazítani valót, a mester, a gyáros üzenetével.

— Asszonyom, mondá, azt üzenete Fekete János ur, hogy máskor jobban varrja meg a keztyűket, mert ha még egyszer úgy lesznek megcsinálva, több munkát nem fog adni soha. Inkább elküldi a keztyűket Sziléziába, ott úgy is olcsóbban és jobban megcsinálják azok a rászorult népek; azt is üzenete a gazdám, hogy ő nem ad ilyen rosszul elkészített pár keztyű varrásáért 10 krajczárt, mert Sziléziában megvarrják neki jól párját 6 krajczárért.

— De fin, mit tegyek most ezekkel a kész keztyűkkel? Én nem láttam semmi hibát bennük; az istenért, mit csináljak velük, mit üzent az ur?

TÁRCZA.

Dalok.*)

I.

Mit fel-felvillanó szemed elárul,
Egy rege az az üdvörl, boldogságról
S hogy ajkamat a becsület lezárja,
Ez életünknek a tragédiája.

II.

Vágyak, álmok, reménysegek,
Mint tehozód szállanak,
Szerelmem úgy hajtja őket,
Mint szellő a habokat.

S a mikorra hozzád jutnak,
A hab sorsa jut nekik,
Mely élen a sziklafoknak
Bús morajjal megtörlik.

INCZÉDY LÁSZLÓ.

A kosztadóné.

Irta: Zilahy Ágnes.

Egy januári délutánon apró, szitáló eső hullt, hullt szakadatlanul. Varrógép mel-

lett barna szemű, piros ajku, magas termetű s elegáns kinézésű nő ült; mélyen elgondolkozva tekintett ki az ablak alatt sárga, dagadt hullámokkal hömpölygő folyóra. A gép állt, a kéz pihent, a nő szomorú arcán egymást váltották fel a különböző kifejezések.

A zúgó folyóról eszébe jutott, milyen utja volt egyszer gyermekkorában az édes anyjával; egy óriássá nőtt folyó hídján mint vágatott át a négy ló által vont kocsí és visszaemlékezett, oh! hogyan szakadt le a jármű alatt a híd éppen a szilárd földre érés előtt. Ötet az erős zökkenés kidobta messze, a puha fűvényre, édes anyját pedig bele a mély folyóba. A pusztá kis oláh faluban nem volt egy lélek sem közel, aki megmenthette volna. Eszébe jutott a balsorsnak ezután következő hosszú sorozata; ragyogó szépsége dacára (mely már hervadóban, melyről akkor ő maga tudott legkevésbé) szerencsétlenül kiűtött házassága, ami csak azért történt hamar és válogatás nélkül, mert egy egészen árva leány, ha vagyona van is, örökké csak hányódik. Aztán elshantak emlékeztében a korhely, kártyás férj mellett eltűntött gyermekes

*) „A Hét” jubileumi számából.

a közigazgatás államosításával még fokozottabb mérvben lépnének előtérbe.

Nem lehet utalni egy vezérczikk szűk keretében a példák ama ezreire, melyek jogosan keltették fel a mostani állapotokkal szemben való elégedetlenséget. Elég, ha a választásoknál, és fájdalom! sikkasztásoknál dívó eljárásokra utalunk.

A mi az elsőt illeti, úgy azon kortesszolgálatok, mit a tisztviselők üznek, sokkal jobban ismeretesek, sem hogy azokat részletezni kellene.

Hangsúlyozzuk, hogy nem személyi tekintetek, nem is pártszempontok vezetnek minket ítéletünk megalkotásánál, hanem az a tiszta objektivitás, azon szeplőtlen puritán meggyőződés, melylyel a békésiek ünnepelt képviselője, *Irányi Dániel*, kinek idealisztikus

patriotismusában még ellenfelei sem kételkednek, annak idején a parlamentben kifejezést adott, hogy t. i. „a mely tisztviselőt a kormány nevezte ki s fizeti, mely tisztviselőt a kormány léptetheti elő, vagy meghagyhatja életfogytig a maga helyén, a mely tisztviselőt fegyelmi vétségeért utolsó fokon a kormány büntetheti: az mindenestre azon kormánynak fog hódolni, a melytől léte, a melytől sorsa függ.”

Már most képzeljünk el egy választást oly tisztviselők részéről, kiket a kormány nevezett ki s fizet. Hisz még a jobbak, az önzetlenebbek sem mernek ily körülmények közt véleményöknek hangos kifejezést adni; hisz még a jellemesebbek, a bátrabbak sem mernek elvük, meggyőződésük szerint cseleked-

ni. Csak nem szavazhat a kormány ellen, mely neki és családjának kenyeret ad?

Hol itt az egyéni szabadság, hol itt az a sokat hangoztatott liberalismus?

Szóljunk még az adminisztráció azon hiányairól, mely lelkiismeretlen embereknek lehetővé teszi az árvák pénzét elkezelní, az állam vagyonát elpocsekolni, elsikkasztani? Hány megye van az országban, mely meg nem mételyeztetett volna a sikkasztás és elkezés aljas bűnétől? S viszont hány esetben kapták meg a bűnösök méltó büntetésüket?

S itt nyilatkozik a nepotizmus. A törvényhozás behozta az 1883. évi I. t. cikket, melynek alapján az állami tisztviselőkhez hasonló kvalifikációt szab az átlagosan s egyenként alacsonyabb javadalmazásban részesített köztisztviselőkre, ezek kvalifikált tehetséges erők s fájdalom, legnagyobb része férfikoruk első éveiben rekednek meg ott, honnan többé előmenetelük s viszonyaik javulására sem remélhető!

Itt nyilatkozik a nepotizmus s az úgynevezett eltusolási rendszer leghatalmasabb, mely lehetővé teszi a törvényekbe s morális tisztességbe ütközőknek a büntetés elől való szabadulást. Sok esetben nemcsak büntetést nem kapnak ők, hanem még nemesi oklevelet ráadásul.

Ki oly rövidlátó be nem látni azt, hogy ezen az államosított adminisztráció sem segít, hanem még csak fokozza a meglevő bajokat?

Nem reformálni, hanem javítani a köztisztviselők rendszerét, könnyebí-

teni anyagi helyzetükön, hogy ott a tisztesség és társadalmi becsületesség legyen domináló: ez volna a legésszerűbb.

Nagyon megfontolandó dolog megfosztani a köztisztviselők zömét szabad politikai véleményük nyilváníthatásától és annak érvényesíthetőségétől; nagyon megfontolandó dolog megfosztani a történelem s tradíciók szentesítette legsarkalatosabb jogától azokat a megyéket, melyek válságos időkben nem egyszer voltak az alkotmány és nemzeti szabadság védőbástyái.

Nem csak hálátlan, de balga eljárás is annak a fának galyjait lenyesni, melynek árnyékában sokszor megpihentünk s melynek árnyékára még esetleg szükségünk is lehet.

Gyurcsovec Gusztáv.

Nők a pénzügyminiszterium szolgálatában.

Nem tartozunk azok közé, kik a nőcmanzipáció feltétlen hívei. Nem óhajtjuk azt, hogy minden önálló és nagykorú adófizető hölgy éppen egy lépjen a választási urna elé mint az erősebb nemen levő embertársa; azt sem kívánjuk, hogy hölgyeink képviselőjelöltéül lépjenek fel, s bejutva a parlamentbe, ott vezérszerepet játszanak, vagy éppen a miniszteri bársonyszékekbe üljenek. Mindezeket nem óhajtjuk, nem kívánjuk.

De lépten-nyomon úgy tapasztaljuk, hogy korunk reális szelleme és viszonyai mindinkább oda sodorják a nőt, hogy a kenyérkereset versenyében részt vegyen, s biztosítsa magának, bármily eshetőséggel szemben is, az önálló, független megélhetés lehetőségét.

S midőn az látjuk, hogy a postai, távirdai s vasuti szolgálatot mily sikerrel töl-

— Hát azt, hogy tessék mindegyikről lefejtetni a szegőbőrt a gomblyukaknál és csinálja meg valamennyin a lyukakat, mert ez a gomblyuk nem arra való, hogy még pénzt is adjon érettek.

— Oh istenem, hisz ez fél munkája a keztyűnek, mert azt nem lehet géppel készíteni. Vajjon mikor leszek készen vele?

— Én kérem, nem tehetek róla, az ur így parancsolta és tetszik tudni, hogy az ur milyen szigorú.

— Tudom, tudom.

— Mit mondjak, mikor lesz megigazítva, mert azt üzente a mester, hogy e munka sietős.

— Mondja meg fiacskám, hogy meg lesz holnap estére.

Ezzel távozott a keztyűsinas, hagyván maga után a mélységes kétségbeesést.

— Mert te, óh ifjú nő vagy ifjú gavalér, ki e keztyűnek párját fizeted egy osztrák forinttal és pár hatossal, te aki bírálgatva veszed meg e keztyűt és könnyelmű gondatlansággal viseled, honnét tudnád azt, hány könnycsepp hullt arra a színes horgolt selyemczipfázatra, hány fenyegetéstől zugott a szegény varrónő feje, ha fer-

dén találta varrni az ujjak közötti kis betéteket, vagy nagy sietségében gyöngén erősítette meg a gomblyukakat. Honnét tudnád te azt, hogy 6 krajczártól 10 krajczárig fizetik párjának varrását, beleszámítva a hozzá szükséges hajszálvékony selyemfonalat is.

„... Hiszen így is, ha igyekszik egy jóra való varrónő, reggel hat órától, este tíz óráig lehetséges tíz párt meg varrni: nem elég ez egy más munkára képtelen úri asszonyoságnak? No, az igaz, hogy a szem nem bírja ki sok évig, de a meddig bírja (ugy négy-öt évig) mégis csak jó kereset az.” Így beszélt Fekete János ur, a gyáros, ki 40 szerencsétlen páriának adott kenyeret (?).

Gyakran, mikor a tömegbe összegyűjtött munkát, a kiszabott keztyűket ládászámra küldte el Sziléziába varrni, ilyenkor munkáért esdekelní elmentek hozzá a varrónők. Fekete János nadrágja zsebébe dugott kézzel, ezífra aranyárgás, ezüstbojtos ponyola sapkával a fején sétált fűtörészre le s fel boltjában s csak amúgy féltávról oda-szólt a munkásnők felé:

— Nincs munka, most menjenek sétálni; három-négy napig nem is lesz munka; jól

fog esni kegyeteknek egy kis séta! És ezzel hátat fordított, jelezve, hogy a kihallgatásnak vége; — a 3 helyett 5 napi munka nem kapás terhe alatt, — ki mert volna tehát tovább is fecsegni?

Margitot is ide, e műhelybe vetette végzete, dolgozott is reggeltől késő éjjelig és ki tudja, meddig dolgozott volna, ha a szemvilága el nem homályosodik. De egy híres szemorvos azt mondta, pihenés kell a szemnek, mert különben egy pár év alatt nem fog látni semmit.

Hová forduljon, miből éljen, mit dolgozzon, miképen nevelje kis fiát? mindig csak e lesújtó gondolatok gyötörték a gép sebes hajtása közben.

Megint kopogtak az ajtón és belépett egy tisztes koru és jó kinézésű úri ember. Margit örvendezve állí fel s kezét nyújtva, elébe lépett.

— Elég jó, de csak kicsiben barátom. A helybeli Híradó szerkesztője azt üzente, hogy ha kegyed minden héten ír egy helyi érdekű, de érdekes tárczát, azonnal közli, darabját 2 frtjával fizetve.

— Ah! hiszen ez valódi szerencse hír!

— Igen, kezdetnek elég jó ez is; ne

tik be a nők; midőn látjuk, hogy gyermekeink oktatásának ügye, az ő kezeikbe léteve, mily eredményeket szül: be kell látnunk, hogy a nők munkakörének még más tereken is helyet kell engednünk. S nemzetgazdasági szempontokból még igen sok téren, előbb-utóbb, de mindenesetre nem is oly sok idő elteltével, kénytelenek leszünk helyet engedni.

Be fog következni az az idő, a midőn hölgyeink együtt fognak velünk versenyezni és pályázni sok-sok téren, a melyen eddigelé, mi az erősebb nem, egyedül uralkodtunk.

Igaz, hogy a nőnevelés ügye még mindig nincsen teljesen megoldva; de napról-napra oly lépések történnek e téren, melyek a megoldást már is a legsürgősebb társadalmi kérdések egyikévé teszik.

A női kereskedelmi tanfolyamok szervezése az ország több előkelő vidéki városában, szintén nagy lépest jelez e téren; s az általános felkarolás, melyben már most kezdetben is részesül, hangos bizonyítéka annak, hogy hölgyeink teljesen átérzik annak szükségét, hogy a gyakorlati életben előnyökkel bíztató képzettséget meg kell szerezniök.

És éppen e tanfolyamok sikere szolgáltat biztos kilátást arra, hogy hölgyeink később nem fognak megelégedni ezen ismeretkörrel, mit ily tanfolyamokon szereztek, hanem alaposabb, szélesebb terjedelmű ismeretek után vágyódva magasabb fokú tanintézet után fognak esengeni.

S a női kereskedelmi tanfolyamok után ilyenek létesítése már csak idő kérdése.

És ha módot nyújtottunk hölgyeinknek arra nézve, hogy kereskedelmi s ezzel rokon s ebből folyó egyéb ismereteket szerezhetnek: módot kell nekik arra is nyújtanunk, hogy szerzett ismereteiket gyakorlatilag is értékesíthessék.

Szerintünk, elegendő képzettséggel bíró s a női kereskedelmi tanfolyamot is sikerrel végzett művelt nő, a pénzügykezelt és részben a könyvelői teendőket is eredménnyel teljesíthetné a pénzügyminiszter hatásköre alá

tartozó számos hivatalnál. Így egyebek között az adó- és söhivataloknál, dohánygyáraknál és raktáraknál, az állami erdőségek pénztáránál, a bányahivatali és vasgyári pénztáraknál; szóval a pénzügyminiszterium köre alá eső legtöbb pénztárnál sikerrel lehetne alkalmazni hölgyeinket.

Nagyon természetesen, hogy ez a hivatalnoki hierarchia lépcsőin lényeges alakulásokat idézne elő, sőt a kezelés gyökeres átváltoztatásával járna.

Ehez azonban semmi közünk.

Mi csak az eszmét hoztuk felszínre, melyről meggyőződésünk az, hogy előbb-utóbb de végre is testet fog ölteni.

Tudjuk ugyan, hogy ez eszmének mint minden olyan újításnak, mely a nők munkakörét akarja terjeszteni, akadnak ellenesei: de ez minket legkevésbé sem alterál nézetünkben.

Mellettiünk kettős körülmény harcol. Az egyik azon rohamos térfoglalás, melyet a művelt külföldön hölgyeink napról-napra tanusítanak, s mely nálunk is nyomban követőkre talál; a másik az állambudget, mely e révén, az elodáztatlan személyszaporítás mellett, olcsóbb munkaerőhöz jut.

Corydon.

A difteritisz.

A difteritisznek (diphtheritis, diphtheria,) az a tulajdonsága, hogy a mérégnek a testbe felvétele után mindég az a hely betegszik meg legelőször, melyen a mérég letelepedett (az orr, torok és a lélegző szervek nyálkahártyája, sebek széle) és csak azután kezd kifejlődni az általános megbetegedés; míg a többi fertőző betegségnél a folyamat éppen megfordítva megy végbe; eléhez képest az általános megbetegedés foka is a helybeli kórfolyamat kiterjedésétől függ. A mérég ragályozása vagy közvetlen érintkezés által történik, a difteritiszben szenvedő megcsókolása közben, vagy az által, hogy a beteg torokbeli nyálkát vagy a ronszoló gyuladástól lepett hárttyát vagy a ronszoló gyuladástól lepett hárttyát részecskéit veti köhögés közben az őt vizsgáló orvosnak vagy környezetéhez tartozóknak az

arcba; de megtörténhetik ez a levegő segítségével is, mivel a mérges anyag azon nyálkával, mely magában foglalja, rátapad a ruhákra, bútorokra, falakra stb., aztán kiszárad és por alakban fel száll a levegőben. A difteritisz nem oly gyorsan terjed el a lakosság közt, mint a kanyaró vagy a himlő s effélék; gyakran bámulatosankitartó ragaszkodást tanúsít egyes vidékekhez, házakhoz sőt szobákhoz is. Úgy látszik, hogy a mérég igen szívós életű; és ebből lehet megmagyarázni, hogy sokszor még azután is, mikor már a betegség járványos uralkodása elmúlt, sokáig fordulnak elő azon tájékon egyes megbetegedések. Előfordulására az éghajlatnak, időjárásnak és talaj minőségének nincsen befolyása.

E betegségek röviden leírt tulajdonságaiból mindjárt láthatók azon eszközök, melyeket felhasználhatunk azon célra, hogy a nevezett betegségek által való ragályozást meggátoljuk és elterjedésüknek határt szabjunk. Az eljárás alapját következő irányelvek képezik: 1. elejét kell venni annak, hogy az egészségesek betegekké érintkezzenek, vagy betegek szobáiban tartózkodjanak; a beteget el kell különíteni; 2. lehetetlenné kell tenni, hogy zárt helyiségekben igen sok mérgező anyag gyűljön össze, a helyiségeket szellőztetni és dezinficizálni kell; 3. csökkenteni kell az egyéni fogékonyságot a betegséget okozó mérég iránt.

A középkor nagy járványai idejében mint egészségügyi intézkedés, nagy szerepet játszott a betegek eltávolítása az egészségesek közeléből és a nép félelme oly nagy volt, hogy gyakran valóságos kegyetlenségektől sem riadt vissza a betegekké, valamint azon menekülőkké szemben, kik a járványos vidékről jöttek; ezen kívül sok helyen az is szigorúan meg volt tiltva, hogy a betegek tulajdonához tartozó tárgyakat addig használja valaki, míg azokat forró vízben nem főzték és a napon vagy a tűz mellett meg nem szárították. Még mostanában is sokszor megpróbálják a betegek elzárását; és itt-ott a valósággal sikerül is ily módon gátat vetni a betegség tovább terjedésének, minthogy ott nem igen nehéz egy időre kizárni valamely házat a lakosság többi részével való minden érintkezéstől; de nagy városokban nem lehet e rendszabály sikeres keresztülvitelére számítani; először azért, mert a mérgező anyag bevitela után a legelső megbetegedések ritkán jutnak a hatóságnak tu-

csüggedjen, majd fog még jobban is menni. A mult alkalommal megjelent cikkekcskéje valódi viharos tetszést aratott minden felé. Az Grosz-féle cukrászdában két napig egyébről nem beszéltek, sőt a kaszinóban is tetszésre talált. Persze mindenki azt hitte hogy férfi írja; de azt kegyed nem bánja, ugy-e?

— Dehogyan bánom, csak írhaszak többet, kivált ha még díjaznak is, hiszen az egész diadal! Köszönöm a jószágát ügyvéd ur! sajnálom, hogy sohasem fogom viszonozhatni.

— Nem is kell; nem sokat ér biz ez a szivesség. De a fivére emlékeért, aki igaz jóakaróm volt, szeretnék sokkal többet is tenni.

Köszönöm, ennyi is igen jól esik nekem.

— De kedves Margit, magának írni kéne a központi lapokba, hátha némi sikert aratna; ott mégis csak jobban díjaznak. Nem képzeled, milyen jól esnék nekem, ha kegyed nem a varrógéppel keresné meg kenyerét!

— Ugyan ügyvéd ur, mit is gondol, hiszen az lehetetlen, hogy én magyar irodalmi munkával keresett pénzből tarthassam fenn magam és kis fiamat.

— Hiszen olyat alig lehet remélni,

én jól tudom; de magának, Margit, van valami kis tehetsége a tárczaíráshoz, az látszik már ezekből a helyi lapok számára megírt apró dolgozatokból is. Próbálja meg s írjon valami jó, általános érdekű cikket, s küldje fel a fővárosba valamelyik elsőrendű újsághoz.

— De melyikhez, mondja?

— Hiszen van ott hírlapszerkesztő, aki rég meghalt testvérét jól ismerte és nem hiszem, hogy a míg él, feledni tudná az ő lánglelkét, roppant tehetségét. Gondolkozzék rajta, ki van ott olyan mostan rég szereplő, tekintélyes egyén, aki legalább félig-meddig barátja volt fivérének.

— Valóban van olyan egyén, akiről tudom, hogy ismerte és szerette testvéremet; de az rég, nagyon rég volt s az a derék ur én rólam semmit sem tud.

— Ne törődjék azzal; asszonyomnak, aki gyámoltalan és tisztességgel fordul egy előkelő férfihez, sokkal többet is meg lehet engedni, mint ez a kísérlet. Csak rajta Margit, írjon azonnal, ki tudja hátha lesz valami sikere. Most én megyek, isten legyen vele. Ha majd újra bejövök falumból, jól esne nekem ha valami boldogulását láthatnám.

— Áldja meg az ég, ügyvéd ur; majd

tudatom önrel, ha lesz majd mit.

Az ajtó bezárulta után Margit rögtön írt fivére régi ismerősének.

A toll rohant végig a fehér papírlapon s írás közben lázas reszketés fogta el; képelete merész ábrándokba ragadta. Midőn befejezte a levelet, egy mély sóhajjal a czímet reá írta. De ime szóról-szóra a levél!

Mélyen tisztelt uram!

Ugy körülbelül 24 évvel ezelőtt kék magyar ruhában (akkor még magyar ruha divatozott) pitykés dolmányban, lángoló ifjúsággal s vasakarattal keresé fel ön fivéremet, az akkor neves író, a kinél nővérem éppen jelen volt (ő beszélt ezt el nekem). É téjt lépett ön a magyar irodalom munkása közé; zseniálitása kitartó akarata hirt, nevet szerzének --- s az én fivérem barátságát önnék. Tehát legyen ez röpke magyarázata az önhez lobbanó levelemnek.

E perczen én is beálltok önhez fekete ruhában. Rembrand kalappal, merész arccal, vidám mosollyal s a fivéremhez hasonló nagy barna szemmel fölfegyverkezve. Így néznék ki, ha személyesen tehetném tisztelőmet. Még elég ifjú volnék, ezzményekért lángoló és tette vágyó; de tehetetlen, mert ismeretlen, gyámoltalan nő vagyok.

domására, és másodszor azért, mert a betegek és a velük érintkező egészséges személyekre felügyelni lehetetlen; a beteg gondos elkülönítése is sokszor sikertelenné lesz a miatt, hogy a beteg bajának legelső időszakában, a mikor még sokszor azt sem tudja, hogy mivel van dolga, már megfertőzteti a környezetéhez tartozókat. Így azután egészen hozzá szoktunk már, hogy nagyobb városainkban mindig fordul elő szétosztottan egyik vagy másik ragályos betegség vagy épen valamennyien is jelen vannak egyszerre. — Az egészségesek eldőltsége a betegek közeléből (evacuatio) néha sikerrel teljesíthető; a család olyan tagjait kiknek otthon létele a beteg ápolása végett nem szükséges, mint pl. a gyermekeket, mikor csak lehet, azonnal el kellene távolítani, mihielyt a családban, vagy ha csak ugyanazon házban is valamely ragályos betegségbe esik valaki. Dr. S.

MI UJSÁG?

— **Zsinat.** Holnap, decz. 7-én veszi kezdetét Budapesten a protestánsok zsinata, melyet ezuttal az ág. ev. és ev. ref. felekezetek együttesen fognak megtartani. Nt. Achin Adám békési főesperesa békési esperesség zsinati képviselője, f. hó 2-án utazott fel a fővárosba.

— **Meghívó.** A szarvasi államilag segélyezett társ. elemi s polg. leányiskola tantestülete a leányiskola tanszereinek gyarapítására, 1891. decz. hó 12-én szombaton a főgymnasium disztermében *hangversenyt* rendez. **Műsor:** 1. *Háber* Magyar Dalárinduló, éneklí a főgymn. ifjúsági dalkar. 2. „A mama” dialog, írta Murai Károly. Személyek: A mama — Szendy Lujza k. a. Péter — Pollák Béla ur. 3. *Horn A.* Koronázási-induló Meyerbeer „Prófeta” cz. dalművéből. Két zongorán 8 kézre játszák Kovács Szeréna, Darabos Jolánka, Benka Mariska kisasszonyok és Sztraka Ernő főgymn. tanuló. 4. „Ősszel” daljáték, költemény Várady Antaltól, zenéjét írta Poldiny Ede. Zongorakiséret mellett éneklí a leányiskolai és főgymn. növendékekből alakult gyermekkar. **Szólórész:** Csalogány — Wolfmann Berta, Ösrőzsa — Kicska Gusztáv. Körte — Józsa Jolán, Alma — Albusz Frigyes. Szőlő — Benka Ilonka. Dió — Sárosy Gizella, Ősz — Ortmann Albert, Őszi szél — Muzsai

Sándor és Práznovszky Géza. Fecskék — Ponyiczky Gizella, Kovács Lenke, Srötter Leontin, Krausz Fanni, Engel Malvin. 5. Beethoven. *Trió.* Hegedűn, gordonkán és zongorán előadják: Krámer Gusztáv, Salacz Aladár és Sztraka Ernő főgymn. tanulók. 6. Mignon. dala Thomas hasonczimú dalművéből, zongorakiséret mellett éneklí Bakay Gézáné nrhölgy. 7. La pére de la victoire, előadja a főgymn. ifjúság vonós zenekara. 8. Ernani-bordal, éneklí a főgymn. ifjúsági dalkar. Belépti-jegyek: Földszinti ülőhely 50 kr. Karzat 20 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatni fognak. Kezdeté esti 8 órakor.

— **Az ovoda egyesület** választmányja elhatározta, hogy jövő évi január hó 9-én tehát a farsang kezdetén, pénztára javára tombolával egybekötött baltynbált rendez. Ezt az illető t. családoknak valamint a résztvevő uri fiataiságnak már előzetesen tudomására hozzuk. Az előzetes rendezéssel Kreicsmárik Juliska k. a. bizatott meg.

— **A fillérestélyek** az idén is ismétlődni fognak. Mint halljuk, most a társ. leányiskolai választmány elnökségét szándékoznak felkérni, engedné át a leányiskola helyiségeit az összejövetel helyéül. Helyeselni való ujtás, mert a leányiskola inkább központban s könnyebben megközelíthető helyen van, s méltányos, hogy az esetleges jövedelemben az ovodán kívül, melynek tavaly jutottak a „fillérek” — más kulturális intézet is részesüljön.

— **Vadászterületi közgyűlés.** A helybeli vadásztársulat mult hó 29-én közgyűlést tartott a kaszinó helyiségében, hol Pol Dani elnökle mellett a következő határozatok hozattak: A társulat tekintettel az igen csekély nyulállományra, ez idén nem rendez körvadászatot. — A pénztárnok előterjesztvén az 1889. évi júliustól fogva mai napig terjedő számadásait, ezeket a jelen volt tagok azonnal tételenként megvizsgálták. Kiténik ebből, hogy említett idő óta volt a társulatnak 492 frt és 33 kr. bevétele; kiadása pedig 473 frt és 28 kr. Pénztári maradvány 19 frt és 5 kr. A hátralékban levő tagsági díjak beszédésére a társulat pénztárosa oly meghagyással utasított, hogy a 15 nap elteltéig nem fizető hátralékosoktól a tartozás

birói uton fog behajtatni. A begyűlt összegből másodsorban az alakulási év kezdetén 11 tag által előlegkép fizetett 94 frt részben vagy egészben visszafizetendő lesz. Továbbá elnök felkérte, hogy a halásztelki közös birtok vadászati jogának megszerzése iránt lépéseket tegyen. Az esetben, ha Halásztelkek vadászati joga a társulat kezébe jutna, ez talvolabb eső területeit, mint a milyen a Kállay-főle Osabacsúd továbbá az orosházi szőlők és szappanos-zug is, albébe adná ki.

— **Templomszentelési emlékünnepet** tart ma advent 11-ik vasárnapján a szarvasi ev. egyház, melynek temploma imáron a 103-ik esztendő állotta meg.

— **24 évig Kossuthnál.** András napján temették el Kondoroson *Labján* András ácsmestert, a ki Kossuth Lajos szolgálatában 24 évet töltött volt és számos viszon-tagságok után a hetvenes években tért haza Szarvasra. Ez a nevezetes ember 1848-ban honvédhuszárnak csapott fel, s mint jól iskolázott ifju — (mint maga elbeszélte, papságra készült) — Kossuth titkos megbízásait teljesítette. A szabadságharc után vele ment a bujdosásba; elkísérte a kormányzót Angliába, Amerikába; vele volt Itáliában és itthon 12 nyelv tudásával dicsekedett. Nőtlen volt s csak napról-napra kereste kenyerét. Most is ez épülő Kondoroson akadt munkája. Egy faragó ismerősénél, *Matejskó* Mátyásnál kapott szállást s nov. 28-án este még arról beszélt, hogy András napját miként ünnepli meg s 29-én reggel már ki volt terítve. A szívészélhűdés abban a pillanatban érte, mikor föl akart kelni. A 65 éves, világlátott honvéd temetése nagy részvét mellett történt. Pihenjen békével sok viszon-tagsága után!

— **Közszemlén.** A megyei tűzrendészeti szabályrendelet módosítására hozott megyei határozat a községházán közszemlére van kitéve.

— **Az új lakások.** Kondoroson, mint egyébutt is, a nedves időjárással aránylag nagy a halálozás, s a tapasztalat azt bizonyítja, hogy legsűrűbb az ujonnan épült házban, csaknem mindenki beteg lett s egy házaspárnak 3 gyermeke halt el gyors egymásutánban; a negyedikkel, mint szintén beteggel már elmenekültek a sujtott szülők a régi faluba. Legtöbbit pusztít a torokgyík.

— Nos, miért e bevezetés? méltán kérdezi ön.

Mert 3 év óta özvegy vagyok, azóta én csupán eszem, kezem után élek, igaz tisztességben, de telve merész vágyakkal és környezve töméntelen nélkülözéssel.

Kérem, segítsen rajtam — ha lehet.

Ebben a vidéki városban 4 számottevő hirlap szívesen közöl tőlem cikkeket, a melyeket olyankor írok, ha nagy ritkán épen reá érek írni.

De ezek utján semmi anyagi gyarapodásra nem számíthatok, ezért kérem fogadjon el becses lapjához munkatársnak. Legyen szíves az idezárt cikkekcskét megbírálni, ha jónak látja közölje és a lapot, a melyben talán megjelenék, legyen kegyes számomra elküldeni, mert bizony nincs módomban előfizetni reá s ha kedvező volna a válasz, meg sem tudhatnám azt.

Én csak tárcacikkeket szoktam írni, életet festeni és a társadalom dolgaival foglalkozni, mert nem vagyok a regényesen élő, regényt olvasó és gyártó, holdvilágon me-rengő hölgyek osztályából való.

Ismerem az életet; sok keserű és bus tapasztalat tanított meg rá: sokféle csapás, vagyoni bukás, szellemi veszteségek s

bolond jó szívemből eredő észleletek tanítanak erre. Most, ez idő szerint varróné vagyok, kesztyűvarróné. Oh! de mennyire szeretnék mást, valami egészen más foglalkozást. Dolgoznom szívesen akármennyit, csak ne kellene szüntelen a sziléziai kiéhezett munkás-nép olesó keztyűvarrásának dicső mivoltáról hallanom.

E levelet kérem ne dobja el könnyen, mert hálás és nem haszontalan lelket nyer meg vele.

Most már maradok e fárasztó írka-írk-elolvasásáért lekötözöttje s igaz tisztelője

H. Margit.

E levél elment és három nap múlva — posta fordultával — jött reá a hires írótól egy sajátkezűleg írt levélben válasz és ugyan azon postával egy nyomtatott czimszallagos tiszteletpéldány.

Midőn ezt meglátta, szédülés fogta el, alig hitt szemének. Oh! egek — kiáltá — talán reám tekintettek! Oly tulvilági öröm, oly szilaj gyönyör még nem fogott el embert nem borított be agyat soha, mint a minőt az a szegény varróné akkor érzett.

Az omló könyáradat ez egyszer a legnagyobb boldogságból eredt. A kis kanapé átölelt karja a reá boruló areztól egészen

forró és nedves lett. Nem volt kit ölelni ez öröm mámorában, épen úgy, mint nem volt a munkában és bánatban sem. A kis fiu talvol iskolában tanult.

És e nagy boldogságot adó levélben ez volt:

Tisztelt asszonyom! Az ön tehetsége meglepett engem. Stílje egyszerű, nemes; nyelve ragyogó szép; beosztása született írónőre vall; mert egyszerűen, röviden és világosan írni tudni, legritkább írói tehetség. Amint láthatja, tárcáját azonnal nyomdába adtam és ezennel tudatom kegyeddel, hogy lapom mindig szívesen tért nyit érdekes dolgozatainak. Maradok tisztelettel

N. N.

E perctől kezdve régrég nem élvezett boldog órák következtek a Margit számára. Ha jött a keztyűs inas durva üzenettel Fekete János gyáros urtól, azt most Margit csak mint egy álomban elmosódó kellemetlen érzéssel hallgatta, mert tervezgetett, számítgatott, hogyan kellene neki innen menekülni. Írt Budapestre egy rokonának, kiről tudta, hogy némi részvéttel gondol néha reá, s kérdezte tőle, miféle életmód, a kereset melyik ága volna számára lehetséges ottan? E diplomás világban mihez folyamodhat egy sem-

— **Emlékeztető.** Mint már előző számainkban is említettük, a II. honvéd-huszár-ezred parancsnoksága decz. hó 7-én Szarvason lovakat fog vásárolni.

— **Adományok.** A kondorosi ev. egyház és iskolája javára legutóbb a következő adományok folytak be: Kovács György 1 véka búzát és 2 frtot. Bukovinszky Mihály közs. isk. tanító 1 frt 20 krt. Podhradszky János 1 frtot. Tokai Istvánné 2 frt, Leszeniczky János 2 frt. Fridrik Györgynél lakodalom alkalmával begyűlt 2 frt 14 kr. Melis Pálné 1 frt. Bobcsék Zsuzsánna 1 frt. Nemcsók János 2 frt. Gyuresan Pálné 2 frt. Molnár György 2 frt, Tomka István 2 frt. Medvegy Pál 3 frt. Kozsuch Pál 2 frt. Galai György Kovács 1 frt. Ez adományok e helyen is megnyugtáztak.

— **Azon szülők,** kiknek hadköteles fiaik vannak, s azokat reklamálni óhajtják, felhívattak a közs. előjáróság által, hogy e célból a község házában jelentkezzenek.

— **Ujabb jótétemény.** A Kondorost megvásárolt gazda-konsortium újabb jótékonyságot gyakorolt a kondorosi ev. egyházzal, mikor az iskolára jutányosan átengedett 9 dupla ablakért járó összeget több mint 80 frtot az egyháznak elengedte. A nemes cselekedet méltó az egyháztagok hála-jára.

— **Halálozás.** Bracsok István szarvasi ág. ev. tanítót, lapunk munkatársát az a lesújtó csapás érte, hogy négyéves Béla nevű fiacskája difteritiszben elhunyt. S nem hiába tartják, hogy a baj sohasem jár egyedül. Itt is a gyászoló szülők szívét a pótolhatlan veszteségen kívül még másik 3 beteg fekvő gyermekök sorsa epesztli. Vigasztalja még őket s aggodalmukat fordítsa örömrá a minden vigasztalásnak Istene!

— **Ferencz napja.** Dérczy Ferenczot, Kondorosnak közszeretében álló bíróját kondorosi tisztelői mult vasárnap tömegesen felkeresték, hogy a közelgő Ferencz naphoz kifejezzék jókívánataikat. A szíves házigazda ott tartotta a társaságot vacsorára s későig tartott a derűs együttlét az ünnepeltnek barátságos házában. Ad multos annos!

— **A Ney-Szendy-hanversenyhez.** Szendy Árpád m. kir. akadémiai zenetanár egy hozzánk intézett levélben annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy neki s művész-társának, Ney Dávidnak, ez idő szerint semmi szándéka sincs Szarvason hang-

versenyezni. Midőn e kijelentésnek készséggel helyet adunk, magunk igazolására tartozunk kijelenteni, hogy mi erre vonntkozó hírlunket arra alapítottuk, hogy úgy a kasszinóban, mint hivatalokban s egyes családok körében ténylegcirkulált egy ív, melyen aláírások útján kívánták előre biztosítani a kitűnő művészpár hangversenyének anyagi sikerét. No de azért ne essenek kétségbe azok, kik egy kitűnő műélvezetekben gazdag esttől érzik magokat megfosztottnak, mert — mint Szendy levelében tréfásan megjegyzi, — „ha már tüzzel kezdtek játszani a szarvasiak, legyenek készen a következő menyekre!”

— **Uj segédlelkész.** A szarvasi rom. kath. egyház segédlelkésze tiszt. Szőke János püspöki rendelettel Békés-Szent-Andrássra, a gyöngélkedő gr. Pongrácz János apátplébános mellé helyeztetett át. Helye tiszt. Szemeth Géza új misés áldozárral töltetett be.

— **Deprekáció.** Deprekacionális ünnepet tartottak f. hó 4-én pénteken d. e. 9 órakor a szarasi ág. ev. főgymnasiumban, melynek végzetével a prot. tanuló ifjúság a tanárkar vezetése mellett a templomba vonult, s ott úrvacsorával élt.

— **Karácsonyi szünidő.** A karácsonyi szünidő a szarvasi főgymnasiumban az idén december 20-tól jövő évi január 6-áig fog tartani.

— **Halálozás.** Simon Gábor, Réthy Sándor jönevű szarvasi kereskedő sógora, ki csak a napokban nyert előkelő állást az országos földhitelintézetnél, — mint részvétellel értesülünk, tegnap, f. hó 5-én Budapesten elhunyt.

— **A roncsoló toroklob** oly veszélyes mérveket öltött városunk területén, hogy annak következtében a járási szolgabírói hivatal szükségesnek láttá két iskolában (a Bracsok István és Molnár János tanítók iskoláiban) a tanítást beszüntetni.

— **Talált óra.** Inka Pál a mult héten a piacon egy ezüst zsebórát talált. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti a rendőrségnél.

— **Öngyilkos pénztárnok.** Mező-Túr-ról írják lapunknak, hogy Búcsi János ottani városi pénztárnok f. hó 2-án főbe lőtte magát.

— **Képviselőválasztási hírekkel,** helyesebben írva, egyes emberek kombinációival

mi diplomával, még csak tanítónői kiképeztetéssel sem bíró árva asszony, kiből nem bizik senki, kinek nincs semmi kézzel fogható, semmi szemmel látható okmánya?

— Megvan Margit! — írta Szegedi Ferencz, a jó rokon — találtam neked elfogadható megélhetési módot. Gyere fel azonnal Budapestre, amint teheted és én majd, verbuválók számodra aggregény-barátain sorából — kosztosokat. — Te jól tudsz főzni, kitűnő ételre a legkellemesebben emlékezem; fellelkesít ama felséges töltött káposzta emléke, a turós rétes, azok a ropogós malacz-pecsenyék, a páratlan barna leves, a pompás libasült, melyeket asztalodnál, kitűnő társaságod környezetében élveztem.

Igen, Margit, gyere fel, ragyogtasd kedves kellemed sugarát; a mi elpusztult érzésű aggregény társaságunk felett. Nincs pompásabb dolog egy jó ebédnél, kivált ha azt egy kedves asszony főzi és találja fel. Az általam ajánlott urak mind biztos fizetők s téged megbecsülők, derék emberek lesznek. Válaszodat várom s ha felősz lakást keresni, tehetségem szerint szolgálatodra leszek, mert az neked egyedül igen nagy munka lenne, aki Budapesten soha sem lakott, annak eleinte ez a város egy kis tömkelegnek fog feltűnni; de én bízom a te kitűnő lapintatodban.

— Így lett belőle budapesti lakos és adja a jó házikosztot, adja, adja, adja... Évek teltek már el, a vendégek egymást váltogatják. Kora reggeltől késő délutánig foly a munka. Egy két órai pihenés után kezdődik a barátságos, szíkkörű vacsoráztatás. És azán fáradt testtel, leküzdött lélekkel várva — az áldott alvás idejét. Időnként fel-fellobban benne a vágy — írni valami szépet, valami jót. Ilyenkor leül Margit s repül kezében a toll; szeme sugárzik s az ajka mosolyra nyílik. Egy kis rajzocska megszületik, — de félíg sikerült csak, mert a szem álmosan csukódni kezd, a kéz lomhán lehanyattlik az elme elhomályosul; a fenn szárnyaló előretörés, a nagyra vágyás megtörik a nehéz súlyos életfentartás — a munka terhe alatt és Margit arcza egyre komolyabb, azután komorabb lesz; setét szemébe szilaj villámok gyűlnek, a szép kis szája keserű kifejezést ölt, a büszke természet lassan meghajlik az évek és a tompa zokogás terhe alatt.

Pedig új ismerősei előtt valóságos irigyelt egyén.

Mennyiszer hallja, hogy ideálisan szép dolog, ha egy nő megél önmaga erejéből.

Mily ritka erény ez! kiáltják, mily becsülni való tehetség!

Hiszen van mindene, lakása, ruhája, jó kosztja — de még milyen jó kosztja!

Méltán mondják tehát jó barátai: „Kedvesem, mit óhajtasz még?”

találkozunk megyénk több választó kerületét illetőleg, a fővárosi s közeli vidéki lapokban, Nem vesszük őket át, csupán tudomást veszünk e hírekről és pedig azért, hogy abbeli nézetünknek adjunk kifejezést, miként a mai viszonyok között nem lenne szerencsés dolog épen a mi megyénkben forszírozni a korai választási mozgalmakat, amint hogy tudtunkkal azok, kik a választási mozgalmak vezetésére illetékesek, vagy is e mozgalmakat a multban irányítani szokták, eddigelé az akciónak előmunkálataitól is tartózkodtak. A választási rusa nélkül is hevesnek ígérkezik, az egyetlen Békés városa kivételével, a megye minden kerületében; azért ezúttal nemcsak követjük, hanem ajánlhatjuk is a konservatív álláspontot: „Quiet a non movere!”

— **Mennyi ipariskola van az országban?** Az 1889—90. tanévben a szab. kir. és törv. hat. joggal felruházott városokban 41 iparostanoncz-iskola volt 367 osztállyal, 509 tanítóval és 19551 tanulóval. Alsófoku kereskedelmi iskola 86 osztállyal, és 2472 tanulóval. A vármegyei törvényhatóságok területén az egész országban van 248 iparostanoncz-iskola 815 osztállyal, 990 tanítóval és 31486 tanulóval: ugyancsak 45 alsófoku kereskedelmi iskola 108 osztállyal 125 tanítóval és 1972 tanulóval. Összesen tehát van az országban: 289 ipariskola, 51037 tanulóval.

— **A dohánycsempészet.** A belügy-miniszter utasította a hatóságokat, hogy a dohánycsempészetet, melylyel leginkább a kistermelők és feleskertészek feleségei szoktak hálalni, szigoruan ellenőrizték és a legszigorubb eljárást fogantatosítsák e rendelet áthágói ellen. Utasította egyuttal az államvasuti közlegeket, hogy jügy a dohánycsempészet, mint a szesz italok csempészetének meggátlására közreműködjenek s e végből a pénzügyi közlegeknek a vasutakon teendő vizsgálataik alkalmával segítségükre legyenek. Jó lesz tehát vigyázni azoknak akik e tiltott cselekménnyel foglalkoznak, nehogy rajta éretvén, megbüntettessenek, mert bizony-bizony az ilyenek nem fog segíteni a számon-bánom.

— **Drágább lesz a táviratdíj.** Említettük már, hogy Baross Gábor a táviratok díjazásának egyszerűsítésére is tesz intézkedést. Az erre vonatkozó egyezség Magyarország, Ausztria és Németország között megkötöttet. Eszerint újévtől kezdve minden távirat szó három krajczárba kerül, a 24 krajczárnyi alapdíj el lesz törölve s e helyett a tíz szónyi minimum lép életbe, vagyis 30 krajczárt kell fizetni a legrövidebb sürgönyért is, 11 szó már 33 krba kerül s így tovább. Ez azonban a hosszabb táviratoknak — minőket az újságok kapnak — hátrányára lesz. Ezért Baross a hírlapok részére külön tarifát fog megállapítani.

— **Hová ragasztandó a számlabélyeg?** Az 1881. évi XXVI. t. c. 27. §-a szerint ugyanis: „Kereskedők- és iparizók által saját üzletökből származó követeléseik iránt kiállított számlák, jegyzékek, kimutatók s hasonló iratok után megfelelő bélyegjegyek a számlák első lapjára fölragasztandók s a számla egyik tételével keresztülirandók”. A törvény ezen intézkedése a pénzügyi közigazgatási bíróság döntvénye szerint akkép értelmezendő, hogy a bélyeg a számlának első lapjára akkép ragasztandó föl, hogy annak alsó szélét a számla első tételével lehessen keresztülirni. Más helyen és más módon alkalmazott bályeg nem létezőnek tekintetik s a szabálytalanul bélyegzett számla miatt jövedéki pénzüntetésnek van helye.

— **Jutalomjáték.** Szigethy Jenő színtársulatának fáradhatlan tagja, Farkas Teréz Kondoroson a „Szép Molnárné” czimszerében lépett fel a mult héten, mely egy-szersmind jutalomjátéka is volt. A közönség

egészen megtöltötte a színházhelyiséget s a jutalmazandónak igyekezetét 10 frtnyi gyűjtött összeggel méltányolta, a mi csak erősíti, hogy Kondoros ki tesz magáért. Színészeink különben kifogyván a tárgysorozathoz, nagy keserűséggel váltak el tőlünk; de hát mi nem mehetünk velők Szent-Andrásra, még azután ott is jó helyen voltak a mézes napokban — hetekre nem lehetvén terjeszkedniük ilyen hosszú éjszakákon.

— **Adomány.** A kondorosi ev. iskola, a közoktatásügyi minisztérium adományaként a „föld út része” — térképet és Gönczy-féle fal olvasóablát kapott a m. kir. egyetemi nyomdából.

Raktáron visszam. **SELYEMSZÖVETEK** eredeti árból 250/0—337/30/0 és 50/00 engedéllyel küld öltözék- vagy darab számra, porto- és vámmmentesen. **Menneberg G.** gyári raktára (cs. éskir. udvari szállító) **Zürichben.** Minták forduló postával küldetnek. Levelekre 10 krajczáros levélbélyeg ragasztandó.

IRODALOM.

„A Hét” jubileuma. A budapesti irodalmi börtén, az Otthon asztalai mellett, hetek óta emlegetik azt a jubileumot, mely ezen a héten, az irói-nemzedék szinte öröme, aktualissa vált: a Hét századik számának jubileumát. Körülbelül két évvel ezelőtt, 1889 novemberében, indította meg Kiss József az ő heti lapját s a legelső rózsaszínbe játszó szám, mely a Márkus Emilia arcképének aegise alatt szállt ki a világba, olyan nagy és hűzelgő érdeklődést keltett országszerte, mely szinte páratlan a magyar időszi irodalomban. A két év alatt, mely azóta lefolyt, a Hét nagy munkát végzett az ország igazi intelligenciájának irodalmi közlönyévé lett. Az a tábor, mely a Kiss József lapjához szegődött, olvasókban és írókban egyaránt, a szellem igazi arisztokráciája. Bátran el lehet mondani, hogy a Hétben fennállása óta, egyetlen izléstelen sor nem jelent meg. Cziméhez képest az új lap modern, aktuális, gyorsanjáró. Közleményei a hét eseményeit tükrözik vissza, de nem a régi divatu szellemeskedéssel, cseveggéssel, s az ugynevezett minden áron való eszprít-vel. A „Hét” aktuális irói igazi párizsi chronicur-ök, kik az intelligens emberek számára írnak. Gyűlölik a frázisokat, s inkább a fejüket törelik be, mint Kozma Andor mondja a mai jubil. számban. S ami a lapnak egyik fő érdeme: már eddig is több új, kiváló tehetséget fedezett fel s ismeretlen, de nagy jövőjű embereket vezetett be az irodalomba. Persze, hogy rajtuk kívül ugyszólván az egész magyar irodalom a „Hét” mellé állt; Jókai Móról Szabócska Mihályig alig van magyar író, ki a Hét-nek nem munkatársa s kinek neve a Hét eddigi évfolyamaiban elő nem fordul. Az utolsó, jubilaris szám terjedelmesebb, mint a többi és szellemesnél szellemesebb közleményekkel van telítve. Jókai Mór a magyarok bécsi házát ismerteti az ő megkapó, kedves modorában. Mikszáth Kálmán egy lealkonyuló napról ír, egy volt miniszterről, ki lassanként lejárt a magát. Rákosi Viktor pompás humorral írja le, hogyan csinalják a Hét-et. Nincs olvasó, akit ez az ötletes, vidám cikk meg ne kacagtatna. Dóczy Lajos a „Pázmán lovag”-ból közöl két gyönyörű verset, melyekből már szinte előre kiérzik a zene. Herczeg Ferenc „Mirjam” cimmal ír egy mesét a fin de siècle korából. Itt van a Hét saját neveltjének: *Köbor Tamásnak* egy mély és poetikus meseje az éjszaki és déli sarkról. *Munkácsy* Kálmán *A nagy Galottó* cimmal ad egy érdekes, egészen modern történetet. A novellák közül való a *Szűry Dénes* színes vázlata az Agglegény-telepről. Ez a cikk ép olyan eleven, tarka, mint a szerző nagy feltűnést keltett műve, melyet a Riviera-ról írt *Gróf Vay Péter* Flórenczról ad csinos képet, míg *Pekár Gyula* egy kísérteties történettel sze-

repel *Szokolay Kornél* a női orvosokról írt figyelemreméltó cikket, míg *Földes Béla*, az egyetem jeles profeszora, politikai apróságot küldött. A kitűnő menunek nem utolsó része *Kassai Vidor* aphorizma gyűjtemény. A népszínház kitűnő komikusa ugyanis, a milyen kacagtató a színpadon, ép olyan sötét peszsimista az életben. Itt van a Nogat Janka egy szép meseje s *Penyő Sándor*, a Magy. Hírl. szerkesztőjének redaktori tizparancsa. Közleményeket a Hét jubilaris száma *Nógrádi Pap* Gyulától, *Kisfaludi Atalától*, *Makay Emiltől*, *Ábrányi Emiltől*, *Jakab Ödöntől*, *Lipcei Ádámától*, *Incei Lászlótól*, *Váradi Antaltól*, *Paládi Lajostól*, *Barna Izidortól* közöl. Külön kell kiemelni a *Szalay Fruzina* bájos versét, melynek *Tűnő napok* a címe. Ezt a nagytehetségű fiatal asszonyt, a Kisfaludy Atala leányát, a Hét földözte föl legelsőbbben s a *Hintán* című első verséről ma is beszélnek az irodalomban. Ki ne feledjük a Bojtorján krónikáját a száműzött bookmakerekéről. Talán ez alkalommal elárulhatjuk hogy e név alatt *Ambrus Zoltán* rejtőzik, ki a magyar irodalom legnagyobb talentumai közül való s 5 vagy 6 név alatt is gyönyörködte a Hét olvasóit. Balogh Pál az orosz éhínségről ír. Van a füzetben számtalan apróság, aktualis cikkek a műtárlatról, a legújabb irodalmi eseményekről, referáda a legújabb színelőadásokról, talányrovat stb. A czímlapon egy bájos csoportozat nyolcz igazi beantét tüntet föl az arisztokrata családok köréből. Ez valószínűleg minden hölgyet érdekel.

A jubilaris számból, mely 3 és fél ív tartalommal jelent meg, mutatványszámot kívánatra mindenkinek küld a Hét kiadó-dohivatala, Erzsébet-körút 6.

Zilahy Ágnes „Valódi Magyar Szakácskönyve” melyről eddigelé a Nemzet és a Magyar Hírlap tárczát, Budapesti Hírlap másfél hasábos (meleghangu közleményt, s csaknem az összes vidéki magyar lapok föltétlenül dícsérő közleményeket hoztak, megrendelhető a Magyar Nők Lapja kiadóhivatalában Budapest, kishid-utca 9. sz. alatt. A 360 oldalra terjedő vaskos kötet ára 1 frt 20 kr. — Megjegyzendő, hogy mindazok, kik a magyar Nők Lapjára egy félévre 3 frttal előfizetnek, Zilahy Ágnes könyvét ingyen kapják meg.

Alig jelent meg naptár, melynek szerkesztésére oly kiváló gondot fordítottak volna, mint a „Képes Családi Lapok” 1892. évre szóló naptára. Birtokunkban lévén e naptár egy példány, alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy e naptár a várokozásoknak megfelelt. Szépirodalmi részét, Tolnay Lajos, Dalmady Győző, gróf Zichy Géza, Rudnyánszky Gyula, Beniczky-Bajza Lenke és több más jeles író és íróné művei gazdagítják. Mulattató apróságai között megtaláljuk mindazon szerelmi bohóságokat, melyek a „Képes Családi Lapok” zöld borítékának tulajdonképeni tárgyát képezik. „Gazdasági és kertészeti részek” rovatai főleg a vidéki háziasszonyokat érdeklik, anennyiben e rovatok felkarolják a gazdaság és kertészet mindazon ágait, melyek a vidéki háziasszonyra szinte elkerülhetlenné tünnek fel. Orvosi tanácsadó czímen „a nők élet rendjéről” szóló cikklir nagy fontossággal, mely után a minden nőnek szükséges *háztartási könyvtel* című rovat következik. „Az év története és a legújabb hivatalos czímtár zárják be e kistartalmú és igen csinos kiállítású naptárt, mely minden könyvkereskedésben 60 krajczárért kapható.

Ez alkalommal a „Képes Családi Lapok” új évi folyamára figyelmeztetjük olvasóinkat; e képes hotilap megérdemli a pártolást nem csak azért, mert kitűnően van szerkesztve és a külföldre képes heti lapokat nélkülözhetővé teszi, hanem azért is, mert legolcsóbb is, és előfizetőinek számos előnyt nyújt. Előfizetési ára: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Kiadóhivatal: Budapest, Nagykorona-utca 20. szám.

CSARNOK.

Ősszel.*)

— Daljáték. —

Költemény: *Várady Antaltól.*

Zenét szerző: *Poldiny Ede.*

Kar.

Szomorú csend. A rózsza meghalt.

Temeti őt az őszi sereg.

Hervadt levél hull, szemfedőül;

Föléje égi köny pereg.

Csalogány.

Síratom őt a gyászos bérez fokán
Hattyúdalommal én, a csalogány!

Fecskék.

Mi fecskék, gyászt öltöttünk érted,
Im, mi vagyunk a gyászkióseret,

(Harangszó.)

Őszi-ősz.

Sírája leborulva,

Az utolsó virág

Síratva szép királynőm

Bús szírmát hinti rád!

Fecskék.

De mily vidám zaj támad ott?

El! El! Gyászoljunk, szép halott

Szüretelők.

Jó Ősz anyó, gyümölcsöt érlel

Diszítve fűtös szép füzérrel,

Szüretve hív! fel hát!

Fecskék.

El! El! Temessünk szép halott!

Szüretelők.

Fel! Értjük el a bérczfokot!

Az Ősz.

Felém! felém vidám sereg!

Én jó gyümölcsöt érlelek!

Elő zöld lombok gyermeki,

Pirosló arcczal, édes ajkkal

Dicsérő verset zengeni!

Az alma.

Arcom piros, vígan ragyog,

Jó gyermek öröme

Az édes alma én vagyok!

Körte.

Duzzadt gyümölcsöm mint arany

Bár lomb között még rejtve van,

Csak nyujtsd ki a kezéd

S jó ízöt élvezed!

Dió.

Aranykontost és fényt kapok.

Földíszit jó anyátok.

Diszitem majd ha ragyogok

Fényes karácsonyfátok!

Kar.

Jerünk! jerünk! jó Ősz anyó!

Ajándokod nekünk való!

Alma! Körte! dió!

Szőlő.

S a bérez felett, lomb közepetti

Engem nem láttok, gyermekek?

Pirosló, édes fűrtjeimmel

Az én gyümölcsöm vajh kinek kell!

Szőlőfűrt vagyok én.

Szüretelők.

Jössz te, jössz te szőlő édes!

Őszenek szép gyümölcse!

Szedjük össze vig danával

Kosarunk hadd töltsé!

*) Előadja a leánykora f. hó 12-iki hangversenyén a gyermekkar.

Ősz.

Dalra! Tánccra gyermekek!
Vig szüretre jöjjetek,
Nagy az Ősz anyó hatalma!
Szép terméke
Dió, körte, szőlő, alma!

Kar.

Trallala! Tánccra tehát!
Ifjú sereg! Zengve danát!
Körbe kerengve örömmel!

Őszi szél.

Zúgva zúgok, sziszszegnek
Sárga lomb s virág felett!
Reszket tőle a mi él.
En vagyok az őszi szél!

Kar.

Zúgva zúg az őszi szél,
Reszket, tőlem a levél;
Am a tűz vígan ropog!
Körbe fogjuk tánczosok!

Ősz.

Ifjú sereg, vidám daloddal
Dicsérd az égnek szent Urát,
Ki védő szent karába foglal
S hív munkáért gyümölcsöt ad!

Kar.

Aldva légy, kegyes nagy Isten,
Aldva légy nagy műveidben!
S mag dalunk egedbe szállt,
Ifjú szívünk áldva áld!

SZARVASI PIACZ.

Hivatalosan jegyzett piaczi árak
1891. december 4-ről.

Búza mm.	10.40	Marhahús klgr.	—48
Arpa	5.50	Juhhús	—40
Zab	6 frt	Sertéshús	—46
Kukoricza	5.30	Szalonna	—56
		Zsír liter	—60

Napszám:

2 lovas	2.20	Nő ellátással	—40
Férfi ellátással	—	" ellátás nélkül	—25
" ellát. nélk.	—50		

Szerkesztői üzenetek.

PELESKEI KONDOROS. Amint láthatja, cikkét besoroztuk megillető helyére. Ont pedig — rendkívül rendes munkatársaink közé. A jövő számra ígért Tárcza-lavélre szintén számítunk, de kérjük szíveskedjék, ha csak lehet a két első felében beküldeni.

DR. TÜRRI LAJOS ÁLLAMI REÁLISK. TANÁR URNAK POZSONY. Tessék csak nyugodtan elfogadni azt a tiszteletkérdést, melynek visszautasítására egy kis félreértés adhatott okot. Levélben majd bővebben kifejthetjük a dolgot.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1891. június 1-től kezdve.

5901. sz. 5911. v. 5913. v.

SZARVAS indul: 9.34 d. e. 10.50 d. e. 1.46 d. u.

MEZŐ-TUR érk: 10.20 " 11.40 " 2.32 "

5902. sz. 5912. v. 5914. v.

MEZŐ-TUR indul: 5.10 d. u. 12.36 d. u. 3.20 d. u.

SZARVAS érk: 5.56 " 1.22 " 4.06 d. u.

*) Egyelőre nem közlekedik.

401. gy. 403. sz. 405. sz. 421. v.

ARAD ind: 8.24 d. e. 11.18 d. e. 9.05 este —

CSABA: érk: 9.24 " 12.50 " 10.50 " —

MEZŐ-TUR érk: 10.33 " 2.42 " 12.49 " —

" ind: 9.29 " 1.15 d. u. 11.05 éj. —

" ind: 10.34 " 2.50 " 12.53 " 7.09 reg. —

SZOLNOK érk: 11.19 " 3.56 " 2.06 " 9.06 d. e. —

" ind: 11.27 " 4.15 " 2.21 " —
BUDAPEST érk: 1.25 d. u. 7.20 este 5.50 reg. —

402. gy. 404. sz. 406. sz. 422. v.

BUDAPEST ind: 1.50 d. u. 8.15 d. e. 9.50 este —

SZOLNOK érk: 3.48 " 11.04 " 12.53 éj. —

" ind: 3.57 " 11.14 " 1.05 " 5.40 d. u. —

MEZŐ-TUR érk: 4.42 " 12.17 d. u. 2.06 " 7.46 este —

" ind: 4.43 " 12.24 " 2.09 " —

OSABA érk: 5.46 " 1.48 " 3.33 " —

" ind: 5.52 " 2.13 " 3.53 " —

ARAD érk: 6.52 este 3.45 " 5.24 reg. —

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.

Arverési hirdetemény.

17169

2694/1891.

A szarvasi kir. járásbíróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Krajner Béla**, Krajner Gábor, Krajner Mihály, Krajner János, Krajner Anna férj. Dauszkai Györgyné, Krajner Viktoria férj. Takács Andrásné végrehajtási önkéntes árverési ügyében, a békésgyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. jbi-róság) területén levő Szarvas község és határában fekvő a szarvasi 526 számú tjkvben foglalt Krajner Béla, Gábor, Mihály, János, Krajner Anna férj. Dauszkai Györgyné, Krajner Viktoria férj. Takács Andrásné nevében álló a szarvasi 526 sz. tjkvben foglalt A I. 1. rsz. a. (924—25) h. r. sz. 390 □-öl beltelkes házra 6160 forintban, A I. 2. rsz. a. 11467/1101. h. r. sz. 252 □-öl kenderföldre 8 forintban, A I. 3. rsz. a. 11367/401. h. r. sz. 220 □-öl nyulzugi dinyeföldre 17 forintban, A I. 6. rsz. a. 11467/410—a. h. r. sz. 110 □-öl nyulzugi dinyeföldre 9 forintban, a szarvasi 4854 sz. tjkvben foglalt fentiek nevében álló A I. 1. rsz. a. 11467/1100. h. r. sz. 262 □-öl kenderföldre 8 forintban s így összesen

Alma-eladás.

A piactéren Krajner-féle házban levő Üzlethelyiségben

IGEN SZÉP és JÓMINŐSÉGŰ

MASANCZKI-ALMA

klgr. 10—13— stb. krért is kapható.

Gazsó Menyhért és társa.

3—8.

az árverést 6202 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi december hó 11-ik napján d. e. 10 órakor Szarvason a tlkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 100%-át, vagyis 620 forint 20 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvény 42. §-ában jelzett árfo-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. — Kelt Szarvason, 1891. évi szeptember hó 7. napján. A szarvasi kir. jbi-róság mint telekkönyvi hatóság.

Eladó Harmónium.

A társ. el. és polg. leányiskola tulajdonát képező Schunda-féle iskolai harmónium jutányos áron **eladó.**

Érdeklődők a leányiskola helyiségében felvilágosítást nyerhetnek.

2—3

FOLYÉKONY ARANY,

ezüst és réz. E folyadék egyszerű beecsetelésével minden gondolatolható tárgy a legszebben és legtartósabban aranyozható. **Templomi tárgyak, képkeretek, gypszfigurák** és több mindenféle tárgy bearanyozására legalkalmasabb. Ára üvegenként használati utasítással **40, 60 kr. és 1 frt**

Kapható a készítőnél

Fischer Em. B é c s,

és a főraktárban:

HERRLING ANTAL-nál, BUDAPESTEN,
Váci-körút 31 sz. — Kéretik a Fischer-féle gyártmányra ügyelni, mert az utánzatok nem felelnek meg a valódi czélnek.

4.—6.

HIRDETÉSEK

a „SZARVAS és VIDÉKE” részére jutányos áron felvételnek

a kiadóhivatalban

és SÁMUEL A. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN.

Jó gyermekek, örvendjete!

Karácsonyi hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a

karácsonyi és ujévi ajándéku

alkalmas különféle tárgyak és gyermekjátékok megérkeztek,
s azokból raktáron a következők vannak:

Dobozjátékok.

Konyhaedény, puha és kemény fából. Lovasság és gyalogság, városok, házak és faluk, gazdaság, legelő, csibeudvar, fa- és nádbutorok

LOVAK.

Fényes kerek falovak, fa- és masche hinta-lovak, nyereg és szerszámmal ellátva.

ÁLLATOK.

Különféle fényezett faállatok kerékekkel és a nélkül. Bárányok gyapjúval átvonva, hanggal és a nélkül. — Szőrmés állatok, sipító hanggal — Huzható és dobó nyulak.

BABÁK.

Tapsoló és bohóc alakok különféle formában és öltözetben. — Gyermekekórak lánczsal v. a nélkül.

Közönséges és hajlítható fababák.

Fürdő-babák fényezett porcellánból. Patent ivorin biscuit-babák, festett, természetes, sima, és göndör hajjal, ugyanaz: diszesen öltöztetve, alvó szemekkel. Különféle viasz és masche, valamint egész finom kőbabák hajlítható kéz és lábakkal.

Finom öltözött babák népviseletű atlasz és selyem ruhákban. — Építő játékok kemény és puha fából.

Richter A.-féle kőépítő játék, papir- és fadobozban, különféle építési mintákkal és utasítással.

Kockaképek, kirakó vagy türelemjáték. TÁRSAS és ÖNFOGLALKOZTATÓ JÁTÉKOK.

Mulatságos egyszeregy, Lóverseny, Lóvasút, Lottó, Tombola, Harang és kalapács. Kivaró képek, minta és betűrajzolás, varó és himzőiskola. Circus, Regatta, Macska és Egér. Karácsonyfa, felfedezés Amerikában. Vadász játék, új háborúsdí. stb.

Katonai és hangszerjátékok.

Bádog kardok szíjjal és pengével. — Aczél kardok derék szíjjal.

Fapuskák bádogcsővel. Puskák lökupakkal.

Pistolyok és tölténytáskák.

Fényezett fa és bádog dobok. — Hege-
dűk tokban vagy a nélkül.

Új hangszerek.

Czitera kisebb nagyobb. Zongora üveg billentyűvel. — Aczél verő (Metalophon.)

Szájhármonika.

Közönséges bádog és réz trombita. Diszes trombita és szarú kürtök. Zenélő babák igen diszesek.

Bádogjátékok.

Különféle ércesörgő viola gyökérrel.

Zenélő bűgő vasút és omnibusz.

Hintók lóval. — Takaréktűzhelvek kisebb nagyobb. — Útca-öntöző kocsik hordóval. Bádog és cizin konyhaedények.

Bababútorok.

Fényezett ágyak kemény és puha fából.

Hálóval és menyezettel ellátott vaságyak

Ruha és edényes szekréyek.

Mosdó asztalka vasból; edényekkel

Szoba berendezés teljes garnitur.

Házi felszerelések.

Olom és réz mozsarak, olom és réz vasalók, sodró és nyújtó fa, nyújtó deszka, mángorló, mosó teknő, porcellán és üveg edények, evő és kávékészletek porcellánból, sörös készletek, bor és lipuer készletek, mosdóigendiszes szekrénykészletek.

Képes könyvek magyar szöveggel.

KOCSIK.

Fehér és vörös létrás kocsik, közönséges festett hintók, sörhordó szekér lóval, egy fogatu lengyel és homokhordó talyigák, kisebb-nagyobb különféle kocsik. Baba kocsik igen csinos kivitelben. Lovashám játék fiuknak, ostor különféle karika dobó játék.

Karácsonyfa-diszítések.

Szines üveg golyok, különféle igen szép cukor alakok, arany és ezüst szálak, különféle szines gyertyatartók és viaszgyertyák.

A fenti valamint a még itt fel nem sorolt igen sokféle gumi, bádog, fa, maché, s egyéb játékok, a legolesőbb úrakon lesznek kiszolgálva. Tisztelettel

Szives megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít

NYÁCSIK S. UTÓDA

Megérkezett a Jézuska!

Bronz Vázák!

Kézmunkák és rámák!

Telkibányai majolika edények!

Karácsonyi!